

Verslag Uitvoeringstafel Regionale Warmte

Opsteller: Veerle Smit

Datum: 23-09-21

Vertrekpunt uitvoeringstafel

Als vertrekpunt voor deze tafel namen we dat de gemeenten de regisseurs zijn van de warmtetransitie. In de uitvoeringstafel Warmte gaan we in op hoe we met de Regionale Structuur Warmte de gemeenten kunnen ondersteunen. Centraal staat dan waar en welke meerwaarde er is voor bovengemeentelijke samenwerking.

Algemene aandachtspunten

Tijdens de uitvoeringstafel werd meermaals gezegd dat de discussie vaak politiek is, terwijl de uitvoering dat niet hoort te zijn. Er moet ruimte zijn om tot programmering van zowel de opwek van warmte (welke bronnen?) als de daarbij behorende infrastructuur te komen: wanneer gaan we met wie waar aan de slag?

Ook werd gezegd dat we het uiteindelijke doel van CO₂-reductie voor ogen moeten blijven houden. Als er bijvoorbeeld met een 'grijze' warmtepomp gewerkt wordt bij een warmtenet kan het zijn dat je qua CO₂ besparing helemaal geen goede (maatschappelijke) business case hebt. Het doel moeten we dus scherp houden met elkaar, en vanuit daar kunnen we keuzes maken. We moeten ook toekomstige ontwikkelingen in ons achterhoofd houden. De discussie vanuit de Transitievisies Warmte moeten we dan ook serieus nemen; in de discussie wordt de vraag gesteld of we nu grote stappen willen zetten en investeringen willen doen terwijl we niet weten welke ontwikkelingen nog gaan komen. Doe je goed aan wachten?

Tegelijkertijd willen we wel aan de slag. De energietransitie laat niet op zich wachten. Daarom moeten we de **risico's en kansen goed in beeld hebben**. Blijft het betaalbaar, is de schaalgrootte voldoende, sluit het aan bij/wat is de ambitie van bestuurders en hebben we genoeg capaciteit en financiën?

Onderstaand verslag geeft de kansen en knelpunten ten aanzien van de uitvoering van de RES benoemd door deelnemers van de uitvoeringstafel Regionale warmteweer. We krijgen een eerste beeld van benodigde werkzaamheden, samenwerking en ondersteuning.

Bewoners betrekken

Het betrekken van bewoners bij regionale warmte is essentieel. Er werden verschillende vormen benoemd. Financiële participatie, het betrekken van energiecorporaties, maar ook publiek-private samenwerkingsverbanden waar gemeenten een rol in kunnen spelen. Er moet hierbij ruimte zijn om de behoefte van onderop te laten ontstaan. Laat bewoners van het begin af aan meedenken, niet als je al weet dat je een warmtenet wilt neerleggen. Kunnen energiecoöperaties een rol spelen bij het betrekken van de middengroep en zo ja, is het nodig om hen hierbij te faciliteren?

Besteed bij participatie aandacht aan mensen die graag actief mee willen doen, en aan mensen die daar geen belangstelling voor hebben. Realiseer je dat de tweede groep wil dat haar warmtevoorziening probleemloos geregeld wordt zonder dat zij daar veel om kijken naar heeft.

Rol gemeente

De primaire rol voor de gemeenten werd gezien als bewaker van de visie van de warmtetransitie, waarin centraal staat wanneer welke wijk van het aardgas gaat. Tijdens de uitvoeringstafel werd benoemd dat gemeenten zelf geen mandaat hebben om de keuze te maken over de locatie van de bron. De gemeente kan wel een goede gesprekspartner zijn van het warmtebedrijf. Gemeenten kunnen zelf ook een besluit nemen over de rol die ze in willen nemen (bijv. faciliterend of sturend).

Daarnaast is het van belang dat de gemeente de ontwikkelingen omtrent de nieuwe Warmtewet blijft volgen en zich voorbereiden op de nieuwe Warmtewet, zoals het aanwijzen van kavels en onderzoeken welke partijen willen instappen.

Gemeenten kunnen samenwerken met andere gemeenten en een besluit nemen welke rol ze willen vervullen, is er een gemeente in de lead? De gemeente kan ook het gesprek aan gaan met andere gemeenten die al warmtenetten hebben om hieraan mee te doen. Een intentieverklaring kan hiervoor ingezet worden. Afspraken over de samenwerking en de inzet van de bron zijn bij deze samenwerking gewenst. Afstemming kan plaatsvinden over de wijze van vergunningverlening (bijvoorbeeld tendermodel) en exploitatie. Afspraken kunnen gemaakt worden over volloopriscico, participatie rondom vergunningverlening en governance (is warmte bijvoorbeeld onderdeel van het bestuurlijk overleg?). Ook is het belangrijk om Transitievisies Warmte te vergelijken: zijn ze op elkaar afgestemd en hoe past deze ontwikkeling erin? Deze kunnen dan vergeleken worden met de Regionale Structuur Warmte, om vervolgens te kijken welke bronnen bovenlokaal zijn en waar je afspraken over moet maken. Q2-2022 werd als realistisch moment benoemd hiervoor.

Regionale samenwerking

Het belang van regionale samenwerking werd herkend tijdens de uitvoeringstafel. Regionale samenwerking is bijvoorbeeld nodig om te komen tot een gewenste schaalgrootte voor een bron als aardwarmte te komen. Hiervoor is een lange termijnvisie nodig, met bijhorende investeringsruimte. Ook moet gekeken worden naar welke regionale overlegstructuur nodig is, wat de bevoegdheden zijn, en hoe besluiten worden genomen. Het werken met een afwegingskader zou een oplossing kunnen zijn wanneer bovenlokale keuzes gemaakt moeten worden.

Ook kan gedacht worden aan een warmtenetstrategie (bijvoorbeeld opgesteld door een warmteregisseur zoals bij de HAL-regio het geval is) per kansrijk cluster met bovengemeentelijke bronnen: wat is het lange termijnperspectief, hoe ga je daar gezamenlijk als partners stapsgewijs naartoe werken? Welke kansen en risico's zie je dan op korte termijn, welke afspraken moet je maken, hoe ga je starten? Het organiseren van het goede gesprek met bewoners is dan ook van belang. Wat zien zij als belangrijke uitgangspunten en waarden bij de keuze van een bron. Denk aan de spanning die kan zitten tussen de duurzaamheid van een bron en betaalbaarheid.

Tijdens de bijeenkomst werd benoemd dat het van belang is ook naar kleinschaligere systemen op lokaal niveau, die eventueel ook aan elkaar gekoppeld kunnen worden te kijken naast grootschalige warmtebronnen en -netten. Kijk hierbij ook naar socialisatie van de aansluitkosten. De provincie kan de grenzen van bovengemeentelijke samenwerking helpen duiden en projecten opstarten.

Goede taakverdeling is nodig. Ook is het van belang dat we niet 'praten om het praten', maar dat de samenwerking een duidelijk doel heeft. Hierbij werd benoemd dat, mocht het rijk geen regie nemen, de provincie samen met gemeenten het initiatief zou kunnen nemen. De Provincie kan betrokken worden om het bovenlokaal te borgen. De provincie zou ook met een handreiking kunnen komen die goede voorbeelden geeft. Er moet ook gedacht worden aan het betrekken van de provincies Zuid-Holland en Flevoland, omdat we hier tegenaan 'schuren'.

Het maken van afspraken is essentieel voor andere afnemers en het bedrijfsleven (warmtebedrijven, woningcorporaties, tuinders). Hier kan gedacht worden aan een samenwerkingsovereenkomst tussen overheid en marktpartijen om informatie uit te wisselen. De gemeente moet haar standpunt over de inzet van warmte hier tegenaan houden. Ook moet er nagedacht worden over de rol van private investeerders (ROM, EBN etc.).

Naast warmtenetten moet er bij regionale warmte ook nagedacht worden over de verschillende oplossingen. Denk hierbij all electric en een hybride spoor. Er moet ook meer aandacht komen voor aquathermie. We moeten TEO en TED (thermische energie uit oppervlaktewater en drinkwater) beter in zicht brengen, zodat gemeenten en projectontwikkelaars hier beter van op de hoogte zijn. En natuurlijk is voor alle opties de isolatieopgave van belang.

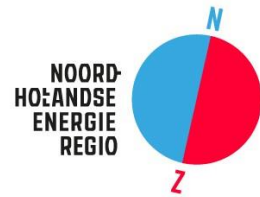
Tijdens de uitvoeringstafel werd benoemd dat er ook verplichtingen en geld (landelijk) moeten komen. Verder is een verkenning nodig of er regie mogelijk is ten aanzien van warmtepreizen. Deze fluctueren tussen wijken/gemeenten/gebieden.

Ook werd er aandacht gevraagd voor de impact die keuzes bij warmte kunnen hebben op het regionale energiesysteem en dan in het bijzonder op de behoefte aan elektriciteit en het daarbij behorende net. Voorzien we knelpunten en zo ja, wanneer?

Veiligheidsregio's werden benoemd als mogelijke partners om intensief mee samen te werken (ook samen met het instituut veiligheid). Wanneer er vragen zijn op dit vlak hoeven gemeente alleen maar aan te kloppen voor ondersteuning. De expertise is daar aanwezig dus de gemeente hoeven daar niet zelf in te voorzien.

Ook kunnen er afspraken gemaakt worden over, eventueel gezamenlijke, lobby. Dit kan bijvoorbeeld rondom de warmtewet gedaan worden.

Kennisdeling werd meermaals benoemd als belangrijk element van regionale samenwerking over warmte. Hierbij moet aandacht besteed worden aan bronnenverdeling én het aangesloten krijgen van

mensen op het warmtenet. Bij kennisdeling moet gekeken worden hoever dit gaat; ook bij lokale bronnen en wijkuitvoeringsplannen of alleen bij regionale samenwerking? Dit is echter belegd bij de uitvoeringstafel kennisdeling.

Vervolg

Op 4 oktober (15-17 uur) vindt er een tweede uitvoeringstafel Warmte plaats. Na een gezamenlijk deel, zal deze tafel opgesplitst worden in sessie voor Noord Holland Noord en een voor Noord Holland Zuid. Ook het verslag hiervan wordt met u gedeeld en u kunt aanvullingen geven. De verslagen zijn mede input voor het hoofdstuk Regionale Structuur Warmte in het uitvoeringsprogramma. U ontvangt de concepttekst van dit hoofdstuk, zodat u ook hierop uw aanvullingen kunt geven.